9. Oproiu, Gabriela Carmen, Teodora Daniela Chicioreanu (2012) "Using virtual learning environments in adult education". Scientific Research & Education in the Air Force-AFASES. Brasov. (1) [In English].
10. Popat K., et al. (2007) "Virtually there: Learning platforms". Scunthorpe: Yorkshire and Humber Grid for Learning Foundation/Chelmsford: Cleveratom [In English].
11. Siirak, Virve (2012) "Moodle e-learning environment as an effective tool in university education." Journal of Information Technology and Application in Education (JITAE) 1.2: p. 94–96 [In English].
12. Weller, Martin (2007) Virtual learning environments: Using, choosing and developing your VLE. Routledge [In English]

Ilynska G. S., Honcharuk N. V., Ilynska L. V. Experience of using the Pharmel system platform during the study of discipline "Therapeutic exercises"

Currently, new computer, information, communication and network technologies are being widely introduced in educational institutions of Ukraine in connection with the transition to remote or mixed learning. The article reveals the possibilities of using the systemic distance learning platform Pharmel in the learning of higher education educational of the professional program "Physical Therapy" of the first (bachelor's) level in the field of knowledge 22 "Health" specialty 227 "Physical therapy, occupational therapy" during the study compulsory discipline "Therapeutic exercises". The purpose of the discipline "Therapeutic Exercises" is to acquaint future professionals with the basic forms and means of therapeutic physical culture as the main method of physical rehabilitation, to form a system of knowledge about the effects of exercise on the body, dosage rules and control of exercise, to develop skills in therapeutic gymnastics. diseases, control over the human condition during exercise. The use and management of a virtual learning environment is a complex process, and educational platforms are widely used in universities, in particular to manage distance learning courses. Pharmel is a flexible virtual learning environment with a wide range of different online tools, based on the Moodle platform. The article highlighted the experience of using the Pharmel platform during the study of the discipline "Therapeutic Exercises". The course was designed with a mixed form of study, as the learning process of this discipline at the beginning of the semester began in person. The process was divided into 3 stages: study of theoretical material and mastery of practical skills, which included mandatory attendance (full-time); distance learning with mandatory attendance of lectures and practical classes on the Zoom platform, performance of tasks of independent work, preparation of test tasks, control of content modules (remotely); compilation of the final modular control (remotely). The structure of the discipline is shown and the used activities and resources were analyzed.

Key words: higher education, Pharmel, therapeutic exercises, remote learning, physical therapy, e-learning.

УДК 378.1.6+376.1/741

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.30>

Гльницька Л. В.

**РОЗРОБКА ЕСТЕТИЧНО-ВИХОВНИХ ПРИНЦИПІВ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(НА ПРИКЛАДІ ОСОБИСТІСНОГО ВНЕСКУ АНДРІЯ ЧЕБИКІНА)**

Видатні досягнення українського мистецтва дають змогу виносити на наукове обговорення змістовні питання інноваційної освітньої підготовки фахівців не тільки образотворчого напрямку, а й суміжних із художньою діяльністю майбутніх діячів креативних галузей. Зрештою, професійні засади зосередження на мало досліджуваних аспектах мистецької освіти допомагають зрозуміти безмежні горизонти цілої низки суміжних питань до методичної роботи в цій царині. Утім проблемне поле естетичного виховання й художньо-педагогічної діяльності наближені однокореневим пошуком методологічних принципів. Саме цю дуальну цілісність у гармонійному сполученні вихідних понятійних наративів і намагається розкрити вперше авторська науково-теоретична розробка.

Тобто, розробка "естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності" відтворює специфіку унікального вітчизняного освітньо-теоретичного потенціалу мистецького рівня профільного цілепокладання найвищої духовної цілеспрямованості. Таким прикладним принципом видатної взірцевості для студентської молоді різних поколінь є особистісний внесок визнаного не тільки на рідній землі, а й за її межами народного художника України, академіка, лауреата Шевченківської премії Андрія Володимировича Чебикіна. Видатний творчий шлях Андрія Чебикіна в мистецтві має унікальну історію становлення. Завдяки художньо-педагогічним досягненням цілої плеяди неперевершених українських майстрів, таких як Петро Жаров, Іван Селіванов, Ілля Чичкан і Георгій Якутович, у дослідженні про-водиться цілісний і сукупний аналіз традиційних поглядів на викладання дисциплін фахового мистецького профілю в академічному художньому середовищі, але під час обґрунтування виведених авторських позицій щодо наявності саме естетично-виховних принципів при підготовці до професійної художньо-педагогічної діяльності.

Ключові слова: естетичне виховання, художньо-педагогічна діяльність, особистісний внесок, Андрій Чебикін.

Розробка естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності – це змістовне проблемне коло дослідження при всебічному аналізі унікального творчого внеску відомого українського митця, педагога-діяча Андрія Володимировича Чебикіна.

При послідовному вивченні зазначеної проблеми, щоб обґрунтовано розглянути становлення видатного вітчизняного художника А. Чебикіна з особливою акумуляцією провідних педагогічних досягнень

в академічному середовищі, проаналізовано низку видань-першоджерел мистецького науково-педагогічного призначення. Передусім таким фаховим теоретичним скарбом для узагальнення естетично-виховного досвіду Андрія Володимировича стала фундаментальна праця-альбом Олександра Касьяновича Федорука [1]. Також для усвідомлення безпосереднього художньо-педагогічного методу спеціалізованого викладання Андрія Чебикіна береться за основу саме його, повсякчас актуальне наукове дослідження, яке присвячене темі впровадження унікального дисциплінарного гатунку на мистецькій ниві [2].

У загальному викладенні запропонована проблематика вперше формулюється в складному науковому поєднанні двох вимірів – естетичного виховання та художньо-педагогічної діяльності. Отже, у такому освітньому контексті неповторна творчість нашого сучасника Андрія Володимировича Чебикіна ще не розглядалася.

Мета статті полягає в специфічному аналізі авторського науково-теоретичного простору впровадження “естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності”. Разом із тим у висхідному розкритті цієї мети особистий внесок А. Чебикіна, який уже сам по собі є тим моделюючим принципом, що й дав змогу вивести представлені теоретико-методичні механізми розробки на ґрунтовний рівень виконання.

Перетворення наполегливої праці творчого гатунку в явище масштабного зразкового процесу – це поодинока традиція особистісного поступу. Така своєрідна регламентація власних принципів є проявом високого художнього розуміння нетривіального розвитку спеціалізованого відродження вітчизняного мистецького життя. Творчий складник унікального доробку Андрія Чебикіна відкриває інші можливості для аналізу естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності. На цій підставі важелі первинної змістовності спираються не на мистецтвознавчі аспекти наукового розмірковування, а на площину результативного сходження сучасної художньої традиції для уособлення гатунку найвищих ідеалів естетичного прояву людського духу.

Отже, спраглий погляд митця на навколишній світ приголомшує власними відкриттями безперервного натхнення, що демонструється значним обсягом тематичних розгалужень, це розкривається у винайдених позиціях характерної графічної фіксації широкого спектру цінностей певного відрізка часу. Так, сміливі конфігурації космічного злету не є дискретним художнім описом Андрія Чебикіна, а все ж таки масштаб винайденого ним чорно-білого спалаху передбачає естетичне уславлення піднесеного почуття підкорення неозорі мрії та зіставлення цього здобутку з реальністю ліричного стану природних красвидів рідної землі. Як приклад естетично-виховного альянсу художньо-діяльнісного спектру позиціонування відкриттів наполегливої творчої працелюбності зі споконвічним утіленням ідеї прекрасного в межах “стилістичної ретрансляції” глибинної аксіологічної програми людства наводиться твір А. Чебикіна під назвою “Мрія здійснилась” (офорт, 1979 р.) [1].

Яскрава здібність до “стилістичної ретрансляції” – це довгий шлях пошуків з першочерговим умотивованим бажанням вийти за межі набутого під час навчання художнього досвіду. Рівновага прискореного “творчого дискурсу” екстраполювати академічні досягнення вітчизняної мистецької системи підготовки кадрів у вільний контекст талановитого висловлювання дає змогу по-іншому придивитися до, так би мовити, програми становлення могутнього особистісного внеску Андрія Володимировича Чебикіна, творча діяльність якого вплинула й на організацію академічного навчально-виховного процесу в царині функціонування найвищого мистецького закладу України, адже, як зазначає Григорій Хоружий, “академічна культура впливає на формування певної системи знань, умінь і навичок студентів, зміст і методи навчальної та науково-дослідної роботи, а також стиль і навички управління діяльністю вищого навчального закладу” [2, с. 6]. Академічні витоки облаштування середовища відповідального сходження в процес професійного становлення зобов’язують відкривати для себе джерельне насичення саме художньо-педагогічних засад, які ідентифікують не випадковість ролі та значення особистісного внеску митця-діяча на очільному місці всезагальної пошани. Олександр Федорук, розуміючи епохальність водночас педагогічних і мистецьких здобутків Андрія Чебикіна, відзначає фактологічну екзистенцію масштабного виміру обдарованості, бо з очевидного відрізка віддалених координат упізнання раннього захоплення мистецтвом до поступу академічного зміцнення є необумовлено запрограмований перебіг складних запитань: “Чи міг передбачати школяр художньої школи, потім студент інституту Андрій Чебикін, що він стане сьомим після війни ректором вузу і з його ім’ям буде пов’язаний початок нового навчального процесу в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури, що Академія стане організатором мистецької освіти в Україні, забезпечить розвиток традиційної академічної методики, засад високого професіоналізму у відповідних галузях мистецтва?” [1, с. 30]. Це особистісна прогресивність як елемент реалізації системного потенціалу вдосконалення й осучаснення вельми стандартизованої програми навчально-виховного значення продуктивної спеціалізації при художньо-педагогічній комунікації учень-педагог, яка при необхідних академічних умовах у горизонтальній площині передачі художньо-естетичного досвіду передбачає розвиток адресного виміру індивідуально-компетентісного масштабу. Отже, номінальна аксіологія шляху майстерності викристалізовує наявність домінантного надсуб’єктного щаблю, що виявляє в процесі творчо-художньої діяльності спільний еквівалент виховної художньої парадигми, а саме: “У науці, культурі поняття “педагог” є аргументом цілісності, моделі професійної школи” [1, с. 30].

Для Андрія Володимировича цей еквівалент педагогічної цілісності розпадається на суб’єктна множинність багатокommунікаційного режиму особистісного формування не тільки фахівця з обраної спеціалізації, а й грандіозного діяча з власним чуттям естетичних канонів мистецької графічності. Такі педагогічні кадри

найвищого вітчизняного одухотвореного гатунку визнання, як Петро Жаров, Ілля Чичкан, Іван Селіванов, Георгій Якутович, вплинули на професійне відшліфовування внутрішнього резерву всеохопного комплексу прихованих здібностей до рівня самоствердження неоднозначного особистісного джерела майбутнього продовження закладених у системі виховання можливостей. Окрім того, варто зазначити, що кожен із цих перерахованих митців мав власний погляд на застосування всезагальних принципів естетичного виховання в постійній художньо-педагогічній діяльності.

Отже, Петро Васильович Жаров (1915–1970 рр.) заклав в Андрія Володимировича основи захопливого сприйняття прекрасного в художньому просторі творчого функціонування через практичне осягнення технічних навичок образотворчих умовиводів поетапних спроб спрощеного зображення. Безпосередньо Петро Васильович також мав за плечима педагогічний спадок видатної української мистецької традиції, яка пов'язувалася з навчанням у тодішньому Київському художньому інституті, адже його вчителями теж були такі неперевершені майстри, як Григорій Світлицький та Олексій Шовкуненко. Викладання в художній школі, де учнем був не просто здібний, а талановитий Андрій Чебикін, – це не тривіальне усталене схиляння перед традиційним програмним забезпеченням тих часів, яке не давало змоги виходити за межі популярного тоді станкового розуміння впровадження мистецької сутності в усталені канони естетично-виховних принципів ретельності. Проте разом з тим як не згадати, що й розкриття здібностей учня через статичний дисциплінарний супровід художньої школи допомагало їй тоді, і зараз виявляти на засадах художньо-педагогічної діяльності еволюційний потенціал майбутнього, у даному разі видатного митця. Як зазначає сам український метр, він “чесно малював, що передбачалося в планах, але того, що є дух, творчий політ думки, фантазія ще не знав, хоча інтуїція, відчуття, зізнатися, були” [1, с. 30]. Суттєвий етап навчально-виховного процесу художньої школи – це ще не етап майстерності, яку б варто було на методичному рівні пов'язувати з стилістичним досвідом наполегливого естетичного світовідкриття.

Утім, окрім Андрія Чебікіна, у Петра Жарова були й інші видатні випускники: Валентина Виродова-Готьє, Олександр Лопухов, Ігор Чамата. Отже, внутрішній альянс наближених площин усталеного методичного підходу, урешті-решт, вдало посприяв розквіту загального комплексу художніх здібностей. Відповідний складник естетичного нарративу проявляв тоді себе в змістовному штудіюванні унормованих пропорційних форм класичного зразка. Ескізний шлях детальних замальовок – це початок відправлення усвідомленої думки до фаху, але без відповідного педагогічного запиту до поєднання докладного наслідування з творчим оприлюдненням індивідуальних поштовхів учнів у процесі самостійної художньої діяльності.

Нарешті, якщо ґрунтовно аналізувати професійне формування митця як діяча з особливим естетичним масштабом узагальнення цікавої символічної амплітуди свого часу, то, звісно, варто приділити увагу викладачам-метрам колишнього Київського художнього інституту. Пропедевтика занурення в спеціалізоване середовище спирається на приклади естетичного розуміння схоластичного відпрацювання елементарних підходів технічного сенсу базових навичок до художньої майстерності. За згадками самого Андрія Володимировича, на початку свого академічного становлення відбулося входження до цілісного бачення: “Поволі Я навчився відчувати форму, розуміти, добре це чи погано і в чому полягає принцип зіставлення форм” [1, с. 30]. Перехресна творча думка напруженого підходу в кмітливому перегуку спільного й від'ємного має знайти спільний когнітивний вияв у конкретизації творчого пошуку через інтуїтивне бачення формотворчого механізму. Цією базовою основою естетично-виховного підґрунтя принципів є диспозиція художньо-діяльнісного гатунку, яким є композиція. Варто зазначити, що такий підхід – це принципова предметна сфера нетипового ставлення до затвердження творчого складника в багатофакторному академічному процесі художньо-професійного буття. Цим дороговказом для студентів при формуванні певного піднесення в розкритті стратегічної творчої здібності до “відчуття композиційної влучності” була постать Івана Михайловича Селіванова (1924–1984 рр.). Іван Селіванов, відомий як станковий графік, проходив навчання в Харківському поліграфічному інституті, а завершував – у Київському художньому інституті під пильним наставницьким оком Василя Ілліча Касіяна (1896–1976 рр.).

За умовною естетично-виховною системою Івана Селіванова, головною ознакою його педагогічного стилю стало звернення до досвіду класичних композиційних прийомів такого видатного світового періоду художньої культури людства, як раннє Відродження. Олександр Касьянович Федорук фіксує думку Андрія Володимировича Чебікіна так: “Композиція – це цілісність... Фрагменти – це непотрібно, хай ілюстратори роблять фрагменти, а станковісти повинні дбати про композицію” [2, с. 33]. Тобто цілісність влучного бачення теоретично крокує поряд із зазначеним естетично-виховним принципом зіставлення форм. Віртуозність виконання поступового ускладнення – це мета художньо-педагогічної діяльності вищого рівня. Зрештою, викладання на засадах виховання прикладами мистецтва – це дотримання одухотвореного складу “естетичного формозмісту”. Андрій Чебикін у спогадах підкреслює, що на той час дотримувався влучних порад Івана Селіванова: “... слухняно виконував завдання професора, учився на зразках Джотто, П'єро де ля Франческа, простудіював композиції ассиро-вавилонських рельєфів, а також найвидатніші твори світового мистецтва й архітектури. Знайомство з ними дало змогу робити певні узагальнення, виводити певні закономірності” [1, с. 33].

На старших курсах художньо-естетичним досвідом із майбутніми колегами-майстрами ділився вже видатний український художник Леонід Ілліч Чичкан (1911–1977 рр.), який теж був випускником рідної

для Андрія Володимировича Чебикіна alma mater. Варто нагадати, що, як і вищезгаданий Петро Жаров, Леонід Чичкан переймав художню традицію у видатного українського живописця – Олексія Шовкуненка. Тобто відлуння суголосного художньо-педагогічного темпоритму віднайшло себе в спільних настановах двох ланок мистецької освіти – середньої та вищої. Цей цілісний системний гатунок виявився засадничим виміром до закономірного зростання в середовищі накопичених умінь декількох поколінь у вимогливому ставленні до навчального процесу. Леонід Чичкан передав студентам практичні механізми відтворення дійсності, але здебільшого – на базових джерелах акварельної техніки. Особливі формулювання Андрія Чебикіна привертають увагу, адже розкривають педагогічні прагнення Леоніда Чичкана сфокусуватися на одному із засобів художньої діяльності – кольорі. Як не дивно, Л. Чичкан відкривав приховані професійні значення через “вальори, співвідношення кольору, пояснював красу акварелі і доводив сутність постановки” [1, с. 36]. Цим трьохетапним процесом вправного використання: вальорів, акварелі та постановки, вочевидь, є автоматичне сполучення швидкої акумуляції на рівні талановитого сприйняття студентами охарактеризованого завдання естетично-виховного принципу не зіставлення форм, а внутрішньобалансуючих мотиваційних площин найвищої екстраполяції академічної світоглядної традиції вийти набутими навичками за характерні межі досвідної виразності й перейти непомітно для себе, але за рахунок художньо-педагогічної консолідації, на ідейний принцип самовдосконалення на засадах професійних умінь карбувати красу. Тому важливо нагадати, що Л. Чичкан свого часу “виховував смак, розвивав уяву, прищеплював ґрунтовні знання. Був він педагог дивовижної емоційної сили” [1, с. 36]. Дивовижне оволодіння потрібним арсеналом художньо-технічних прийомів для спроможності вправного донесення академічних вимог мистецької освіти не позбавляє права органічного прояснення під час практичної роботи одухотворених наголосів етико-естетичної взаємодії в процесі педагогічної діяльності з відкриттям стилістичних і смакових вимірів як показника результативної майстерності.

На початку ХХІ століття, у 2001 році, уже широко знаний митець, педагог із потужним викладацьким внеском і діяч-сподвижник Андрій Чебикін створює віртуозний за виконанням графічний портрет Георгія Якутовича (1930–2000 рр.) під назвою “Вчитель” [1]. З невимовною вдячністю графічно висловлений віртуозний жест скорботного поклону перед взірцевими досягненнями здебільшого в царині книжкової ілюстрації Георгія В’ячеславовича Якутовича промовляє нанесеним стилістичним характером епічних естетичних цінностей виховного джерела виваженої палкості. Насичена широта ескізного начерку з витонченими лініями в полоні естетичної виразності центрична домінанта – погляд учителя: серйозного та натхненного водночас і вмотивовано спостережливого до пізнання глибин художньої справи. Вдале виконання цієї роботи стало можливим завдяки відшліфованій упродовж багатьох років досконалій техніці рисунка. Як чітко зазначає Андрій Володимирович у науковій статті з проблем “базових засад” технічного виконання рисунка, “діячам художньої творчості – добре відома істина: рисунок є основою всіх видів і жанрів мистецтв” [3, с. 7]. Цей засадничий механізм поштовху до особливих принципів творчості в методичних умовиводах художньо-педагогічної діяльності став впливовим фактором на шляхах до систематизації дисциплінарного навантаження в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури (далі – НАОМА). Отже, при репрезентації фундаментального навчально-виховного положення художньо-естетичного рівня вітчизняного найвищого щаблю мистецької освіти варто зазначити таке: “Згодом в академії була організована окрема кафедра рисунка, завданням якої стало забезпечення викладання цієї дисципліни на всіх факультетах як основи художньої творчості, як конструкції будь-якої мистецької композиції” [3, с. 9].

Висновки. Насамкінець, підсумовуючи виклад усього матеріалу дослідження, варто вказати, що, згідно з роздумами та коментарями Олександра Федорука, уже багато років не просто існує, а вдало функціонує “Чебикінська система виховання” в межах освітніх засад до актуалізованого мистецького поступу академічного навчання загалом. За висловлюваннями самого Андрія Чебикіна щодо його ролі як ректора спеціалізованого закладу вищої школи: “Академія образотворчого мистецтва – то найвища школа підготовки студентів із загальноновизнаним європейським авторитетом української педагогічної системи” [1, с. 36]. До цього твердження варто додати й те, що весь пройдений шлях високої реалізації особистісного внеску Андрія Чебикіна в мистецтві пов’язаний із НАОМА як цілісного інституціалізованого рівня втілення видатних традицій естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності в Україні та за її межами.

Використана література:

1. Федорук О. Андрій Чебикін – крила щедрої душі. Київ : Емма, 2004. 288 с.
2. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.
3. Чебикін А. В. Рисунок – базова засада образотворчого мистецтва. *Українська академія мистецтв*. 2010. Вип. 17. С. 7–10.

References:

1. Fedoruk O. (2004) Andriy Chebykin – kryla shhedroyi dushi [Andriy Chebykin – wings of a generous soul]. Kyiv: Emma, 288 s. [in Ukrainian].
2. Horuzhyj G. F. (2012) Akademichna kul'tura: cinnosti ta pryncypy vyshhoyi osvity [Academic culture: values and principles of higher education]. Ternopil': Navchal'na knyga – Bogdan, 320 s. [in Ukrainian].
3. Chebykin A. V. (2010) Rysunok – bazova zasada obrazotvorchogo mystecztva [Drawing is the basic principle of fine arts]. *Ukrayins'ka akademiya mystecztv*. Vyp. 17. S. 7–10 [in Ukrainian].

Ilynska L. V. Development of aesthetic-educational principles of artistic and pedagogical activity on the example of personal contribution of Andriy Chebykin

Outstanding achievements of Ukrainian art allow to bring to scientific discussion the substantive issues of innovative educational training of specialists not only in the field of art, but also related to the artistic activity of future figures of creative industries. Finally, the professional principles of focusing on the little-studied aspects of art education help to understand the boundless horizons of a number of related issues to methodological work in this area. However, the problem field of aesthetic education and artistic and pedagogical activities is close to a single-rooted search for methodological principles. It is this dual integrity in the harmonious combination of the original conceptual narratives and tries to reveal for the first time the author's scientific and theoretical development.

That is, the development of "aesthetic and educational principles of artistic and pedagogical activity" reproduces the specifics of the unique domestic educational and theoretical potential of the artistic level of the profile goal-setting of the highest spiritual purpose. Such an applied principle of outstanding exemplary for students of different generations is the personal contribution of the recognized not only in his native land, but also abroad People's Artist of Ukraine, academician, winner of the Shevchenko Prize – Andriy Chebykin.

Andrei Chebykin's outstanding creative contribution to art has a unique history of formation. Thanks to the artistic and pedagogical achievements of a whole constellation of unsurpassed Ukrainian masters such as Petro Zharov, Ivan Selivanov, Ilea Chichkan and George Yakutovych, in particular in this study, a holistic and comprehensive analysis of traditional views on teaching professional art disciplines in the academic art environment.

Key words: aesthetic education, artistic and pedagogical activity, personal contribution, Andriy Chebykin.

УДК 378:37.011.3–051:78:316.444.5

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.31>

Кабур Л. М.

**КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

У статті розглянуто зміст поняття "професійна мобільність вчителя музичного мистецтва". Проведено аналіз теоретичних праць українських і зарубіжних фахівців, який свідчить, що в контексті дослідження структури професійної мобільності не існує однозначного тлумачення змісту її складників. Окремо визначено структуру й охарактеризовано зміст компонентів професійної мобільності майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема мотиваційно-цільового, художньо-когнітивного, операційно-вольового, адаптивно-корекційного.

З огляду на вимоги до сучасного педагога, що постійно зростають, у системі освіти спостерігається тенденція до розширення функцій і видів професійної діяльності вчителя. У науковій літературі це явище трактують як розширення професійних ролей і визначають як поліпозиційність педагогічної діяльності [5]. Поліпозиційність професійної діяльності педагога вимагає високої мобільності, варіабельності практичних дій, орієнтації на інноваційну діяльність, постійної спрямованості на активну творчу самореалізацію, інтегративного мислення. Для майбутнього вчителя музичного мистецтва ця ситуація дуже актуальна, оскільки змістова сторона музично-педагогічної діяльності є універсальною, динамічною і потребує швидкого реагування, творчого підходу до вирішення будь-яких завдань. Тому сформована професійна мобільність учителя музичного мистецтва є здатністю педагога до освоєння та розширення спектру нових професійних ролей, забезпечує набуття необхідних компетентностей фахової підготовки. Важливо проаналізувати й визначити основні структурні компоненти професійної мобільності майбутніх учителів музичного мистецтва для створення ефективних умов формування цієї якості.

Ключові слова: компоненти професійної мобільності, мобільність, музично-педагогічна діяльність, учитель музичного мистецтва.

Глобальні соціально-економічні, соціокультурні зміни, які відбуваються на сучасному етапі розвитку українського суспільства, інтеграційні процеси руху України в європейський соціокультурний простір створюють умови для максимальної актуалізації проблеми професійної підготовки майбутніх учителів, зокрема мистецьких дисциплін. Одним із ключових напрямів модернізації змісту музично-педагогічної освіти є перехід від авторитарної моделі навчання до особистісно орієнтованої. Передусім це спрямованість на максимальний розвиток особистості студента, набуття особистісних, професійно-значущих якостей і здібностей, які б дали йому змогу в подальшій самостійно-практичній діяльності найбільш ефективно здійснювати музично-педагогічний процес у мінливих соціально-педагогічних умовах. Саме тому пріоритетним завданням вищих мистецьких освітніх закладів є формування в майбутніх учителів музичного мистецтва найважливішої фахової якості – професійної мобільності, яка є запорукою успішної адаптації та самореалізації в обраній професії.

Вивчення літературних джерел дає підстави констатувати інтенсивність наукового пошуку проблеми формування професійної мобільності в соціологічних (Ю. Биченко, Т. Заславська, Т. Прохоренко, Р. Ривкіна, П. Сорокін, В. Шубіна) та економічних (Є. Іванченко, С. Капліна, Н. Кожемякіна, Е. Мирошніченко,